

คำศัพท์รัฐสภาภาษาอังกฤษ

สำนักภาษาต่างประเทศ

สวัสดิ์ศิริรับผู้อ่านทุกท่าน

พบกันอีกครั้งกับหนังสือรัฐสภาสารฉบับนี้ ต่อเนื่องจากคำศัพท์รัฐสภาภาษาอังกฤษที่ได้นำเสนอไปแล้ว ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน พร้อมกับการนำเสนอตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษและคำแปลภาษาไทย เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการใช้คำศัพท์ดังกล่าวในรูปแบบของการใช้ภาษาอังกฤษ

รัฐสภาสารฉบับนี้ประกอบด้วยคำศัพท์รัฐสภาภาษาอังกฤษ ซึ่งคัดสรรมาให้สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญต่างๆที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง ทีมงานได้คัดเลือกคำศัพท์ที่น่าสนใจและคาดว่าจะเป็นที่สนใจต่อบุคคลในวงงานรัฐสภาและบุคคลทั่วไปที่สนใจ คำศัพท์รัฐสภาภาษาอังกฤษดังกล่าว ได้แก่ “**Council of Ministers**” หรือ “**Cabinet**” **คณะรัฐมนตรี** เป็นตำแหน่งทางการเมืองของฝ่ายบริหารซึ่งกำลังเป็นที่สนใจในสังคม และรัฐธรรมนูญก็มีกลไกในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยการให้สมาชิกรัฐสภาหรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถ **ตั้งกระทู้ถาม (Interpellation)** อันได้แก่ **กระทู้ถามสด (Verbal Interpellation)** และ **กระทู้ถามทั่วไป (Ordinary Interpellation)** ทั้งนี้เพื่อให้คณะรัฐมนตรีตอบข้อสงสัยในการทำงานและเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน อีกทั้งในปัจจุบันมีหลายคนสงสัยและต้องการทราบคำว่า “**Coup d’etat**” การรัฐประหารและ “**Revolution**” การปฏิวัติ รวมทั้งความแตกต่างและวิธีการใช้ซึ่งจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป คำศัพท์เหล่านี้ล้วนมีการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและวิธีใช้ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

Council of Ministers หรือ Cabinet คณะรัฐมนตรี

หมายถึง คณะรัฐมนตรีที่แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีหรือประธานาธิบดี ให้เป็นผู้ดูแลกระทรวงต่างๆ ในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา นายกรัฐมนตรีหรือประธานาธิบดี เป็นผู้เลือกรัฐมนตรี และสามารถถอดถอนได้ตามความเหมาะสม ในอังกฤษ รัฐมนตรีมาจากสมาชิกรัฐสภาและเสนอกฎหมายได้ด้วยโดยคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบร่วมกัน ในสหรัฐอเมริกา รัฐมนตรีมาจากการแต่งตั้งของประธานาธิบดี รับผิดชอบต่อประธานาธิบดีผู้เดียวไม่จำเป็นต้องมาจากสมาชิกสภาฯ หรือไม่จำเป็นต้องไปประชุมร่วมกับสภาฯ ในหลายประเทศสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากเป็นรัฐบาลเป็นผู้เลือกรัฐมนตรี ทำให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจต่อการตัดสินใจ

ของคณะรัฐมนตรีไม่มาก และไม่สามารถถอดถอนรัฐมนตรีได้ง่ายนัก (วิทยากร เชียงกุล, ๒๕๔๕) สำหรับประเทศไทยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้บัญญัติว่า

“**คณะรัฐมนตรี**” หมายถึง “ คณะบุคคลที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน รวมเป็นไม่เกินสามสิบหกคน (เดิมที่ตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้านี้อันนี้ คณะรัฐมนตรีมีจำนวนมากถึงสี่สิบเก้าคน) มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน โดยในการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าว รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรและต่อรัฐสภา และก่อนที่จะเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ” ตามมาตรา ๒๑๑ นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะเดียวกันไม่ได้

ในปัจจุบัน ตามมาตรา ๑๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกจำนวนไม่เกินสามสิบห้าคนตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติถวายคำแนะนำ และให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในขณะเดียวกันมิได้ นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีมีสิทธิเข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

ส่วนคำว่า “**Prime Minister**” นายกรัฐมนตรี หมายถึง บุคคลที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร หรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นประธานของที่ประชุมคณะรัฐมนตรี สำหรับประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าระบอบรัฐสภานั้น ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีถือว่ามีสำคัญยิ่ง เพราะเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร ซึ่ง “Prime Minister” หรือ คำย่อ “PM” ส่วนคำว่า “MP” เป็นคำย่อของคำว่า “Members of the Parliament” ซึ่งหมายถึง สมาชิกสภา ส่วน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ใช้คำว่า “Members of the National Legislative Assembly”

ความแตกต่างระหว่าง “**Cabinet** กับ **Council of Ministers**” ในด้านความหมายไม่ได้มีความแตกต่างกัน เพราะหมายถึง คณะรัฐมนตรี แต่การใช้ในความหมายถึง รัฐมนตรีเป็นรายบุคคลนั้น Minister จะไม่เติม s ส่วน Cabinet จะมีความหมายถึงคณะรัฐมนตรีทั้งคณะ ส่วน **Council** หมายถึง คณะมนตรี คณะกรรมการ สภา และกลุ่มเจ้าหน้าที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้บริหารหรือเป็นที่ปรึกษาการ

แก้ปัญหา เช่น Security Council คณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ (United Nations) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (The Council for National Security) ในอีกความหมายหนึ่ง Cabinet ยังหมายถึง โต๊ะที่มีลินชัก เป็นต้น

“**Minister**” หมายถึง รัฐมนตรี ผู้รับผิดชอบกระทรวงต่างๆ อัครราชทูต นักการทูตอาวุโส รองจากเอกอัครราชทูต ศาสนาจารย์ (คริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์) นอกจากนี้ Minister (v.) ยังหมายถึง การช่วยเหลือ คอยดูแล Ministerial (Adj.) หมายถึง เกี่ยวกับรัฐมนตรี หรือเกี่ยวกับพระ

Ministerial responsibility ความรับผิดชอบของรัฐมนตรี

Ministerial regulation กฎกระทรวง

Minister plenipotentiary อัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม

Minister counsellor อัครราชทูตที่ปรึกษา

“**Ministry**” หมายถึง กระทรวง ตำแหน่ง หรือ วาระการครองตำแหน่งของพระในศาสนา คริสต์ นอกจากนี้รัฐบาลในอังกฤษและสหรัฐ กระทรวงที่สำคัญๆ เช่น กระทรวงพาณิชย์หรือ กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม ใช้คำว่า “Department” แทน ในอังกฤษกระทรวงยุติธรรม เรียกว่า “Lord Chancellor’s Office” กระทรวงมหาดไทย เรียกว่า “Home Office” ในประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย เรียกว่า Ministry of Interior ส่วนคำว่า “Sub-Ministry” หมายถึง ทบวง และ “Department” หมายถึง กรม เป็นต้น

ตัวอย่างรูปประโยค

“His Majesty the King issued a royal command to approve the **Cabinet** of Prime Minister ...” (Royal Thai Government, 9 Oct, 2006.)

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรี ...”

“**The outgoing Council of Ministers** shall remain in office for carrying out duties until the newly appointed **Council of Ministers** takes office.” (Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2540 (1997) Section 215.)

“คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่”

Interpellation กระตุ้นถาม การตั้งกระตุ้นถาม การซักถาม การถามแทรก

หมายถึง ข้อซักถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีต่อรัฐมนตรีแต่ละคนในคณะรัฐบาลเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของรัฐมนตรี อันเป็นหลักการอย่างหนึ่งของการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยวิธีตั้งกระตุ้นถามนี้ในส่วนของสภาผู้แทนราษฎร มิได้มีข้อห้ามที่ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลจะตั้งกระตุ้นถามถามรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลด้วยกัน หากแต่โดยมารยาทแล้ว การตั้งกระตุ้นถามน่าจะเป็นสิทธิและหน้าที่ของ ส.ส. ฝ่ายค้านเท่านั้น เพราะ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลสามารถซักถามจากรัฐมนตรีได้โดยตรงในที่ประชุมพรรค (วิทยากร เชียงกูล, ๒๕๔๕; ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๕)

ปัจจุบัน มาตรา ๑๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๔๕ ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติสมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระตุ้นถามถามรัฐมนตรีในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือเมื่อเห็นว่าเป็นกระตุ้นที่ห้ามตามข้อบังคับการประชุมสภา

ลักษณะต้องห้ามของการตั้งกระตุ้นถาม ได้บัญญัติไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาฯ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ ๑๓๐ กล่าวคือ กระตุ้นถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

๑. เป็นเชิงประชด เสียดสีหรือแกล้งใส่ร้าย
๒. เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก
๓. เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ
๔. เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระตุ้นถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน
๕. เป็นการให้ออกความเห็น
๖. เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
๗. เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ
๘. เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดๆ เว้นที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ราชการ

กระตุ้นถามตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ มี ๒ ประเภท คือ กระตุ้นถามทั่วไปและกระตุ้นถามสด

Ordinary Interpellation กระตุ้นถามทั่วไป

หมายถึง กระตุ้นถามธรรมดา ซึ่งไม่มีลักษณะเร่งด่วน ฉุกเฉิน หรือกระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนมากมายนัก ดังนั้นจึงไม่มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเป็นพิเศษแบบกระตุ้นถามสด การตั้งกระตุ้นถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และระบุว่าจะให้ตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา

“**กระตุ้นถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา**” หมายถึง กระตุ้นถามธรรมดา หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กระตุ้นถามทั่วไปชนิดหนึ่งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ทำหนังสือตั้งเป็นกระตุ้นถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยระบุไว้ว่า “จะให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา” ซึ่งรัฐมนตรีจะต้องตอบภายในสามสิบวัน

นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่ใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่า กระตุ้น ได้แก่

Question กระตุ้นถาม คำถาม ปัญหา เรื่องที่ต้องพิจารณา ข้อเสนอ

Parliamentary Question กระตุ้นถามทางสภา

Interrogation การซักถาม ซักไล่ไล่เรียง การสอบปากคำ

Ask a question ตั้งกระตุ้น

Query Ask และ Inquiry การไต่ถาม การถาม สืบสวน เป็นต้น

Verbal Interpellation กระตุ้นถามสด กระตุ้นถามด่วน กระตุ้นถามด้วยวาจา

หมายถึง กระตุ้นถามด่วนชนิดพิเศษ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเร่งด่วน ฉุกเฉิน และกระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน รัฐสภาในต่างประเทศเรียกกระตุ้นถามแบบนี้ว่า “กระตุ้นถามปากเปล่า (Oral Question)” ซึ่งหมายถึง กระตุ้นถามซึ่งต้องมีการถามและตอบกันเดี๋ยวนั้นแบบสดๆและปากเปล่าในที่ประชุมสภา (คณิน บุญสุวรรณ, ๒๕๔๘; Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2540 (1997) Section 184.) อนึ่งก่อน รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ยังไม่ได้มีการกำหนด “กระตุ้นถามสด” จึงเรียกว่า “กระตุ้นถามด่วน”

“**กระตุ้นถามด่วน**” หมายถึง กระตุ้นถามที่มีลักษณะค่อนข้างที่จะกำหนดระยะเวลาในการตอบ เนื่องจากเป็นกรณีเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดินหรือมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรม หรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องรีบชี้แจงหรือดำเนินการโดยทันที

ต่อมารัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้มีการตั้งกระทู้ถามสดเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นกรณีเร่งด่วนเป็นพิเศษ กระทู้อื่นที่มีใช้กระทู้ถามสดจึงต้องเปลี่ยนมาเรียกกระทู้ถามทั่วไป

ส่วนคำที่มักจะมีการนำมาใช้แทนความหมายของกระทู้สด คือ **Urgency Interpellation, Fresh Question, Verbal Question** เป็นต้น

กระทู้จะมีความหมายต่างจากคำว่า อภิปราย (Debate) และ ญัตติ (Motion) เพราะ

คำว่า **“การอภิปราย”** หมายถึง การกล่าวถ้อยคำในเชิงแสดงความเห็นและปรึกษาหารือในที่ประชุมสภาฯ ตามกรอบข้อบังคับการประชุมฯ โดยปกติเมื่อเสร็จสิ้นการอภิปรายหรือที่เรียกว่าปิดอภิปรายแล้วก็จะมีการลงมติอยู่อย่างใดอย่างหนึ่งสุดแล้วแต่จะได้ระบุไว้ในญัตติที่มีเสนอต่อสภา

ส่วน คำว่า **“ญัตติ”** หมายถึง ข้อเสนอใดๆที่มีความมุ่งหมายจะให้สภาลงมติหรือวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติหรือดำเนินการอย่างไรต่อไป

และคำว่า **“แปรญัตติ”** หมายถึง การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาที่มีได้เป็นกรรมาธิการยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมาธิการในวาระที่สอง (คณิน บุญสุวรรณ, ๒๕๕๘)

ความแตกต่างระหว่างกระทู้ถามทั่วไปกับกระทู้ถามสด

๑. กระทู้ถามสดไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือนเหมือนกระทู้ถามทั่วไป
๒. กระทู้ถามสดต้องตอบด้วยวาจากันสดๆ ในที่ประชุมสภา แบบคำถามต่อคำถาม โดยที่ผู้ตอบคือนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่มีโอกาสล่วงหน้ารู้ได้เลยว่าคำถามจะเป็นอย่างไร เพราะถือว่ารัฐมนตรีควรมีข้อมูลและความรู้ความเข้าใจในกระทรวงที่ตนรับผิดชอบคืออยู่แล้ว โดยไม่ต้องเตรียมตัวล่วงหน้า อีกทั้งยังถือเป็นการตรวจสอบรัฐมนตรีทางอ้อมด้วยว่า ติดตามแก้ไขปัญหาในเรื่องนั้นๆ มากน้อยเพียงใด เมื่อถึงวาระกระทู้ถามสดซึ่งกำหนดให้มีเพียงสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ครั้งละหนึ่งชั่วโมงนั้น ผู้ตั้งกระทู้ถามสามารถตั้งคำถามได้เรื่องละไม่เกินสามครั้ง มีกำหนดเวลาไม่เกินหนึ่งชั่วโมง
๓. การตั้งกระทู้ถามสดเป็นสิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะ สมาชิกวุฒิสภาไม่มีสิทธิดังกล่าว

เงื่อนไขและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตั้งกระทู้ถาม โดยทั่วไป มีดังนี้

๑. กระทู้ถามจะต้องเป็นคำถาม ข้อเท็จจริง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบต้องชัดเจนไม่ฟุ้งเฟ้อ ขวนขวาย ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย

๒ ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามทั่วไปต้องเป็นข้อเท็จจริง ที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่า ถูกต้องแม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามทั่วไปก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก เมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถาม ให้ประธานอนุญาตให้ถามตามลำดับ คือกระทู้ถามสดก่อน แล้วจึงกระทู้ถามทั่วไป

๓. กระทู้ถามที่ได้ตอบแล้ว หรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ จะตั้งกระทู้ถามขึ้นใหม่ได้ก็ต่อเมื่อมี สารสำคัญต่างกัน หรือพฤติการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้น ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถาม ครั้งก่อน

๔. รัฐมนตรีจะขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามใดก็ได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผลต่อที่ประชุม และต้อง กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

๕. ในการประชุมครั้งหนึ่งๆ มิให้ผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ถาม เว้นแต่ ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่ กระทู้ถามแต่ละกระทู้หนึ่งให้ตั้งคำถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว

๖. ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามของตนได้ และเมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถามแล้ว ถ้าผู้ ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้ บรรจุกระทู้สดได้ไม่เกิน ๓ กระทู้และกระทู้ถามทั่วไปไม่เกิน ๓ กระทู้ แต่ถ้าหากมีกระทู้ถามทั่วไปรอ บรรจุระเบียบวาระการประชุมจำนวนมาก ประธานสภาจะบรรจุกระทู้ถามทั่วไปเกินกว่านี้ก็ได้

ตัวอย่างรูปประโยค

“**The interpellation** and the answer to **the interpellation** under paragraph one may be made once a week, and a **verbal interpellation** by a member of the House of Representatives on a matter involving the administration of the State affairs may be made not exceeding three times on each matter in accordance with the rules of procedure of the House of Representatives.”

(Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2540 (1997) Section 184.)

“การถามและการตอบกระทู้ตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้เรื่องละไม่เกินสามครั้ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร”

“**Ordinary interpellation** shall be made in advance and submitted in writing to the President.”

(Rules of Procedure of the House of Representatives B.E.2544 (2001) Rule 144.)

“การตั้งกระทู้ถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา”

(ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๔๔)

Coup d’etat รัฐประหาร

นิยามของคำว่า “รัฐประหาร” มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายความหมาย ณ ที่นี้ขอยกตัวอย่างดังนี้
ราชบัณฑิตยสถาน นิยามว่า “การใช้กำลังเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลโดยฉับพลัน ”

ดิน ปรัชญพฤทธิ นิยามว่า “การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ฉับพลัน ซึ่งผู้มีอำนาจบังคับบัญชาล้มล้างรัฐบาลที่อยู่ในอำนาจโดยการใช้กำลังหากทำการไม่สำเร็จจะถูกเรียกว่า กบฏ จลาจล (Rebellion) ถ้าการยึดอำนาจนั้นสัมฤทธิ์ผลและเปลี่ยนเพียงรัฐบาล เรียกว่า “รัฐประหาร” แต่ถ้ารัฐบาลใหม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงมูลฐานระบอบการปกครอง ก็นับว่าเป็น “การปฏิวัติ”

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ กล่าวว่า ในทางกฎหมาย รัฐประหาร หมายถึง การใช้กำลังเข้ายึดอำนาจการปกครองอย่างฉับพลันจากรัฐบาลโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนด ฮันส์ เคล เช่น เจ้าของทฤษฎีบริสุทธีของกฎหมายกล่าวว่า รัฐประหารเป็นเพียงการยึดอำนาจจากรัฐด้วยวิธีการนอกกระบวน

ซึ่งแตกต่างจาก **Revolution “ปฏิวัติ”** ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและกฎหมายทั้งระบบในทางกฎหมาย ส่วน ดิน ปรัชญพฤทธิ (๒๕๔๘) นิยามคำว่า “ปฏิวัติ” หมายถึง “ การกระทำของกลุ่มบุคคลบางกลุ่มที่มุ่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและการเมืองแบบเบ็ดเสร็จ”

ในทางรัฐศาสตร์ “ปฏิวัติ” หมายถึง การยึดอำนาจโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ อาจมีหรือไม่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และรัฐบาลใหม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงมูลฐานระบอบการปกครองของประเทศ เช่น เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตย หรือ คอมมิวนิสต์ ฯลฯ ทั้งนี้ยังหมายความรวมถึงถึงการเปลี่ยนแปลงระบบ โครงสร้างต่างๆ เช่น ปฏิวัติอุตสาหกรรม ปฏิวัติระบบเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยปกติคณะหรือกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามาเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีนี้ จะต้องมีการก่อกำลังคิดอาวุธเข้าปฏิบัติการ มิฉะนั้นแล้วยากที่จะสำเร็จ และถึงมีกำลังก็อาจไม่สำเร็จเสมอไป เพราะมีองค์ประกอบที่สนับสนุนหรือต่อต้านจากประชาชนเข้ามาเป็นปัจจัยประกอบด้วย

การปฏิวัติครั้งสำคัญซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ได้แก่ การปฏิวัติของฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ การปฏิวัติในรัสเซีย ค.ศ. ๑๙๑๗ การปฏิวัติของจีนในปี ค.ศ. ๑๙๔๙ การปฏิวัติในคิวบา ค.ศ. ๑๙๕๒ เป็นต้น (หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, 20 กันยายน, ๒๕๔๙) ในประเทศไทยถือได้ว่าการปฏิวัติเกิดขึ้นครั้งแรกและครั้งเดียวโดยคณะราษฎร คือ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ส่วนการยึดอำนาจโดยวิธีการใช้กำลังครั้งต่อมา “**ในทางรัฐศาสตร์ถือว่าเป็นเพียงการรัฐประหารเท่านั้น**” เพราะผู้ยึดอำนาจได้นั้นไม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงหลักการมูลฐานของระบอบการปกครองเลย

อาจกล่าวได้ว่า “**รัฐประหารและปฏิวัติ คือ การยึดอำนาจโดยใช้กำลังอย่างฉับพลันโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ต่างกันตรงที่ ถ้ายึดอำนาจแล้วเปลี่ยนเพียงรัฐบาล คือ การรัฐประหาร แต่ถ้าเปลี่ยนระบอบการปกครองของประเทศ คือ การปฏิวัติ**”

รัฐประหารในบริบทของกฎหมายไทย

ประเทศไทยมีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับ ยอมรับการดำรงอยู่ของรัฐประหารที่ประสบความสำเร็จและตั้งตนเป็นรัฐอธิปไตยได้ โดยถือหลักว่า เมื่อเริ่มแรกรัฐประหารเป็นสิ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย จนกระทั่งคณะรัฐประหารได้กระทำการจนสำเร็จและยึดอำนาจได้อย่างบริบูรณ์ สามารถยืนยันอำนาจของตนและปราบปรามอำนาจเก่าหรือกลุ่มที่ต่อต้านให้เสร็จสิ้น เมื่อนั้นคณะรัฐประหารก็มีสถานะเป็นรัฐอธิปไตย มีอำนาจออกรัฐธรรมนูญใหม่หรือยกเลิกรัฐธรรมนูญเก่าตลอดจนการออกกฎหมายและยกเลิกกฎหมายได้ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ๒๕๔๗) กล่าวให้ถึงที่สุดระบบกฎหมายไทยพิจารณาความถูกต้องของการรัฐประหาร จาก “**อำนาจในความเป็นจริงเป็นสำคัญมากกว่าจะพิจารณาถึงความถูกต้องของกระบวนการได้มาซึ่งอำนาจ**”

ผลทางกฎหมายของรัฐประหาร

ผลทางกฎหมายของรัฐประหาร สามารถวิเคราะห์ได้ ๒ แนว คือ

แนวแรก พิจารณาว่า “**รัฐธรรมนูญเป็นฐานที่มาของระบบกฎหมาย เมื่อรัฐธรรมนูญถูกยกเลิกไปแล้ว ก็เท่ากับว่าระบบกฎหมายต้องยกเลิกไปตามทั้งระบบ**” เว้นแต่ว่าคณะรัฐประหารจะให้การรับรองหรือให้ความสมบูรณ์แก่เรื่องใดตามมา แนวทางนี้สนับสนุนโดย ฮันส์ เคล เช่น เพราะทฤษฎีบริสุทธิ์ของกฎหมายของ เคล เช่น ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นของบรรทัดฐานทางกฎหมายที่บรรทัดฐานทางกฎหมายหนึ่งต้องตรา โดยมีบรรทัดฐานทางกฎหมายอื่นที่เหนือกว่าให้อำนาจ เคล เช่น จึง

ยืนยันว่า รัฐและระบบกฎหมายยังคงดำรงอยู่ตราบเท่าที่รัฐธรรมนูญไม่ถูกเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกหากจะเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกก็ต้องเป็นไปตามกระบวนการในรัฐธรรมนูญเท่านั้น

แนวทางที่สอง เห็นว่า “รัฐธรรมนูญกับกฎหมายอื่นๆแยกขาดจากกัน การก่อรัฐประหารเป็นการกระทำที่มุ่งเปลี่ยนผู้ทรงอำนาจเท่านั้น หากได้มุ่งต่อระบบกฎหมายไม่” จริงอยู่ที่รัฐธรรมนูญให้กำเนิดองค์กรตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ตัดขาดจากกัน ความสมบูรณ์ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆขึ้นกับตัวของมันเองไม่ได้ขึ้นกับการดำรงอยู่ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นเมื่อคณะรัฐประหารยกเลิกรัฐธรรมนูญไปแล้ว “องค์กรตามรัฐธรรมนูญต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วก็ยังอยู่ต่อไป **เว้นแต่คณะรัฐประหารจะไปยกเลิกภายหลัง**”

เมื่อพิจารณากับรัฐประหาร ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ จึงเกิดข้อสงสัยว่ารัฐประหาร ๑๕ กันยายนจะทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติที่อนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติอื่นๆและองค์กรตามรัฐธรรมนูญสิ้นสุดตามรัฐธรรมนูญพ.ศ.๒๕๕๐ ไปด้วยหรือไม่?

เราอาจตีความได้ ๒ แนวทาง แนวทางแรก **พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและองค์กรตามรัฐธรรมนูญสิ้นสุดไปตามรัฐธรรมนูญ** ส่วนพระราชบัญญัติที่อนุวัติการตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติอื่นๆยังคงมีผลต่อไป เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญวางกรอบเนื้อหาของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้ ส่วนองค์กรตามรัฐธรรมนูญก็เกิดมาตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ที่เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดให้ อย่างไรก็ตามในกรณีที่คณะรัฐประหารต้องการให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใด หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรใดดำรงอยู่ต่อไป ก็ให้คณะรัฐประหารออกประกาศรับรองการดำรงอยู่เป็นรายกรณี

แนวทางที่สอง **พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและองค์กรตามรัฐธรรมนูญยังคงดำรงอยู่ต่อไป** สังกัดได้จากประกาศของคณะรัฐประหารฉบับต่างๆ ที่พูดถึงเฉพาะการยกเลิกเป็นรายองค์กร หากตีความกฎหมายแบบทางตรงกันข้ามซึ่งถือหลักว่า ถ้ากฎหมายกำหนดสิ่งหนึ่ง ย่อมไม่ได้หมายถึงอีกสิ่งหนึ่งที่ตรงกันข้าม เมื่อประกาศของคณะรัฐประหารกำหนดยกเลิกองค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรใดเป็นการเฉพาะ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นก็ยังคงดำรงอยู่ เพราะหากต้องการยกเลิกก็ต้องระบุให้ชัด

การนิรโทษกรรมรัฐประหาร

รัฐประหารไม่ส่งผลทางกฎหมายย้อนหลัง ในขณะที่ลงมือรัฐประหาร ณ เวลานั้น ยังคงมีบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐประหารเป็นความผิดและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุนี้หลังจากยึดอำนาจแล้ว คณะรัฐประหารจะเขียนบทบัญญัติเพื่อยกเว้นความผิดของการกระทำรัฐประหาร ดังเช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๓๗ ที่ในบทบัญญัติ กล่าวว่า การกระทำในฐานะตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ให้กระทำ และไม่ว่ากระทำในวันที่กล่าวนั้นหรือก่อน หรือหลังวันที่กล่าวนั้น หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมาย ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิด และความรับผิดโดยสิ้นเชิง

สถานะทางกฎหมายของคำสั่งหรือประกาศของคณะรัฐประหาร

เมื่อคณะรัฐประหารสามารถสถาปนาอำนาจของตนจนมีเสถียรภาพในระดับหนึ่งจนกลายเป็นรัฐจารีตนิยม คณะรัฐประหารก็ย่อมมีอำนาจออกกฎหมายได้ จึงไม่น่าแปลกใจที่มีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับที่ยอมรับว่าคำสั่งหรือประกาศของคณะรัฐประหารมีสถานะเป็นกฎหมาย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๔/๒๕๒๓ “แม้จะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยออกประกาศใช้แล้วก็ตาม แต่ก็หาได้มีกฎหมายยกเลิกประกาศหรือคำสั่งคณะปฏิวัติหรือคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินไม่ ประกาศหรือคำสั่งนั้นจึงยังคงเป็นกฎหมายใช้บังคับอยู่” นอกจากนี้เรายังพบเห็นประกาศคณะปฏิวัติ (ป.ว.) ฉบับเก่าๆที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากรัฐประหารในอดีตจำนวนมาก ยังคงมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๕ มาตรา ๓๖ ยังรับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายของประกาศหรือคำสั่งเหล่านี้ไว้ด้วยว่าให้ถือว่าประกาศหรือคำสั่ง ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น จะกระทำก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ”

Coup d'état /Coup รัฐประหาร นั้นเป็นภาษาฝรั่งเศส (นันทวัฒน์ บรมานันท์, ๒๕๔๘) หมายถึง การก่อรัฐประหาร ถ้าเป็นคำกริยาจะใช้ To stage a coup ส่วน **Revolution ปฏิวัติ** ยังมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน คือ คำว่า “**Overthrow**” การโค่นล้ม เป็นต้น

ตัวอย่างรูปประโยค

“The 2006 Thailand **coup d'état** took place on Tuesday 19 September 2006, when the Royal Thai Army **staged a coup** against the interim government...” (www.en.wikipedia.org)

“การก่อรัฐประหารในประเทศไทยได้เกิดขึ้นเมื่อวันอังคารที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อกองทัพได้ก่อรัฐประหารรัฐบาลรักษาการ...”

“The reasons for the **coup d'etat**, citing national disunity and rampant corruption. He says it plans to return power quickly to the people.” (The Nation , 20 Sept, 2006.)

“เหตุผลของการรัฐประหาร อ้างว่า เนื่องจากประเทศขาดความเป็นเอกภาพและมีการทุจริตคอร์รัปชันอย่างแพร่หลาย โดยเขากล่าวว่า จะรีบคืนอำนาจให้แก่ประชาชนโดยเร็ว”

“The French **Revolution** (1789–1799) was a pivotal period in the history of French. ”
(<http://en.wikipedia.org>)

“การปฏิวัติของชาวฝรั่งเศสในช่วงระหว่าง ปี ค.ศ. ๑๗๘๙-๑๗๙๙ ถือว่าเป็นช่วงเหตุการณ์ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาวฝรั่งเศส”

ที่ปรึกษา

นายสมพล วณิชพันธุ์

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รองศาสตราจารย์พรสม ศิริสัมพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักภาษาต่างประเทศ
นางรุ่งอรุณ สังข์สวน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานภาษาอังกฤษ

ผู้จัดทำคำศัพท์

นายวรเทพ เชื้อเจ็ดยอด
นางสาวพจมานพจิ สว่างผล
กลุ่มงานภาษาอังกฤษ

บรรณานุกรม

กณิน บุญสุวรรณ. ปทานุกรมศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย. กรุงเทพฯ:สุภาพใจ, ๒๕๔๘.

คณิน บุญสุวรรณ. **อธิบายศัพท์รัฐธรรมนูญ อังกฤษ-ไทย และ ไทย- อังกฤษ.** กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๔๗.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. **คำอธิบายศัพท์กฎหมายมหาชน ฝรั่งเศส-ไทย.** กรุงเทพฯ:วิญญูชน, ๒๕๔๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. **ศัพท์รัฐศาสตร์ อังกฤษ – ไทย ไทย – อังกฤษ.** พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.** กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ติน ประจัญฤทธิ์. **ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, ๒๕๔๘.

บรรศักดิ์ อูวรรณ โฉ. **กฎหมายมหาชน เล่ม ๓ ที่มาและนิติวิธี, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.**

บรรศักดิ์ อูวรรณ โฉ. **ที่มาของกฎหมายมหาชนและหลักความชอบด้วยกฎหมาย, คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง, สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๔๗.**

วรพจน์ วิสชุดพิชญ์. **หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง, คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง, สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๔๗.**

วิทยากร เชียงกุล. **อธิบายศัพท์การเมืองการปกครองสมัยใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ: สายธาร, ๒๕๔๕.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔.** กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๕.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๔๕.กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๕.

หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, ๒๐ กันยายน ,๒๕๔๕.

The Office of the Council of State. **Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2540 (1997)**

Rules of Procedure of the House of Representatives B.E.2544 (2001)

The Nation , 20 Sept, 2006.

http://en.wikipedia.org/wiki/French_Revolution

[http://www.en.wikipedia.org/wiki/2006_Thailand_coup_d'état - 247k](http://www.en.wikipedia.org/wiki/2006_Thailand_coup_d'état_-_247k)

<http://www.thaigov.go.th/en/government/news.aspx?newsid>